

Tjänsteutlåtande

Näringslivs- och utvecklingsenheten

Daniela Balladares

Datum 2019-06-05

Dnr KS 2019/0168

Till Kommunstyrelsen

Handlingsplan för ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar) i Österåkers kommun

Sammanfattning

Kommunfullmäktige antog i maj 2017 (KS201700/0029) ANDTS-strategin för Österåkers kommun som grundade sig i den nationella ANDTS-strategin. Strategin gäller till 2020 och till den ska en handlingsplan finnas kopplad.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen besluta

1. Anta ANDTS-handlingsplan för Österåkers kommun.
2. Uppdra åt förvaltningar och enheter att bryta ner den övergripande handlingsplanen och förankra i sina egna verksamheter.

Bakgrund

I kommunens ANDTS-strategi framkommer på ett övergripande sätt kommunens mål i ANDTS - arbetet. Fokus ligger främst på barn och unga samt ett jämlikt perspektiv. Kommunen ska arbeta i samverkan med andra aktörer både internationellt och nationellt, omvärldsbevaka, och stärka upp ett nära samarbete inom kommunen för att se till individens bästa. Österåkers kommun har ett ansvar att arbeta både övergripande, på grupp- och individnivå när det gäller ANDTS-frågor. Särskild fokus ska ligga på att förebygga att barn och unga hamnar i svårigheter eller problematik rörande ANDTS.

Österåkers kommun är en av de första kommunerna i landet att följa de nationella riktlinjerna att även inkludera S (spel) i ANDTS-strategin. Socialstyrelsen har under året kommit med starka rekommendationer att kommunerna behöver arbeta även mot spel då det är en problematik som ökar hos unga, speciellt när det gäller spel om pengar. Lagstiftningen har även i Socialtjänstlagen gjort en förstärkning då spelmissbruk likställs med övrigt missbruk.

Handlingsplanen behandlades på Trygg i Österåkers möte den 21 maj 2019.

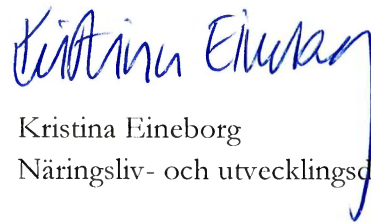
Tjänsteutlåtande

Förvaltningens slutsatser

Utifrån kommunens antagna ANDTS-strategi ska även en handlingsplan finnas för att på ett mer konkret sätt beskriva vad som förväntas av kommunen och hur arbetet bör gå till. Varje berörd förvaltning och enhet behöver därefter bryta ner den övergripande handlingsplanen och förankra den i sin verksamhet. Handlingsplanen ska följa den aktuella strategin som är antagen av Kommunfullmäktige.

Staffan Erlandsson
Kommundirektör

Kristina Eineborg
Näringsliv- och utvecklingsdirektör

ANDTS - Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak, Spel om pengar

En handlingsplan för Österåkers kommun

Inledning

Handlingsplanen är ett övergripande dokument som utgår från kommunens ANDTS-strategi. Syftet är att på en övergripande strategisk nivå ge verktyg för att arbeta med ANDTS frågor samt fungera som ett stöd i det förebyggande och främjande arbetet. Handlingsplanen behöver brytas ner och anpassas till den egna verksamheten så att den görs användbar i praktiken.

Denna handlingsplan är en komplettering till gällande Policy för rökfri arbetstid, Policy för alkohol och droger samt Handlingsplan vid alkohol och drogproblem som gäller för anställda i Österåkers kommun.

Det förebyggande och främjande arbetet ska utgå från ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv men även från ett barn- och ungdomsperspektiv. Särskild fokus läggs på det tidigt förebyggande arbetet för att motverka negativ utveckling hos barn och unga.

Handlingsplanen beskriver hur vi agerar i olika situationer då vi känner oro, misstänker eller har kännedom om att en individ har problem inom något av ANDTS områden. Handlingsmönstret skiljer sig åt om oron rör en myndig person, en ungdom eller ett barn, samt vem som har oron. Handlingsplanen visar endast handlingsmönster när omedelbar fara för hälsa och liv inte föreligger. Vid akut fara för hälsa och liv ska alltid sjukvårdspersonal tillkallas omedelbart. Ring då 112!

En misstanke eller oro om att en individ har en beroendeproblematik kan uppstå på grund av olika saker som exempelvis beteendeförändringar, synliga attribut, rykten, skolfrånvaro och ibland även individens egen berättelse. Det är viktigt att all oro eller misstankar tas på allvar och följs upp, så att det kan leda fram till att personen erbjuds stöd och behandling.

Övergripande

MÅL: Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak och spel om pengar ska minska i Österåker.

Kommunen ska genomföra kontrollköp för att kontrollera att handlare tar legitimation av unga och att inte säljer tobak, folköl, e-cigg eller receptfria läkemedel till ungdomar under 18 år.

I samverkan med polisen ska kommunen genomföra tillsyn hos handlare för att försvåra att illegala produkter finns på marknaden.

Kommunen handlägger tobakstillstånd och serveringstillstånd där de sökandes lämplighet ska granskas noggrant. I samverkan med andra myndigheter genomförs även inre och yttre tillsyn vid alla restauranger med alkoholtillstånd.

Kontroll av rökfria miljöer, speciellt runt skolor, genomförs fortlöpande.

Myndiga personer

MÅL: Antalet invånare i Österåker som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak eller spel om pengar ska succesivt minska.

MÅL: Antalet invånare i Österåker som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak eller spel om pengar ska minska.

Invånare i Österåker med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet. I kommunen finns en Beroendemottagning som drivs av Socialtjänst och Landsting i samverkan. Beroendemottagningen erbjuder stöd och behandling för de personer som har ett beroende/missbruk och önskar stöd och hjälp för att komma ur sitt beroende i öppenvård, men utreder även behovet av placering för behandling för att kunna ta sig ur sitt missbruk.

Österåker ska följa Folkhälsomyndighetens och Länsstyrelsens direktiv och riktlinjer för att skapa en kontinuitet och samsyn inom ANDTS-arbete på nationell, regional och lokal nivå. Detta sker på en övergripande nivå.

Barn och unga

MÅL: Antalet barn och unga i Österåker som börjar använda alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak, spel om pengar eller har en tidig debut, ska succesivt minska.

För att uppnå målet krävs ett tidigt förebyggande arbete i förskolor och skolor med fokus att tidigt hitta barn och unga med som riskerar en negativ utveckling.

Alla personer som i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa, har en anmälningsskyldighet att anmäla oro för ett barn till Socialtjänsten, enligt 14 kap 1 § SoL. Utifrån detta så behöver alla de verksamheter som arbetar med barn och unga ha en egen handlingsplan över hur de hanterar misstanken om att ett barn eller ungdom har bekymmer inom något av ANDTS-områdena. Handlingsplanen ska dels ta upp det akuta som behöver göras, men det ska även finnas en rutin för kontakt med vårdnadshavare, anmälan/information till Socialtjänst och polis, eventuell kontakt med sjukvård och praktiska åtgärder gällande närvaro i skolan.

Även andra vuxna, utanför verksamheter som arbetar med barn och unga, bör anmäla till Socialförvaltningen om de får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

Om en skola, förskola eller annan verksamhet inom kommunen hittar narkotika inom eller runt sin verksamhet ska polis kontaktas omedelbart och polisanmälan göras, så att narkotikan kan hämtas av polis.

Uppföljning/Utvärdering

Handlingsplanen ska ses över och revideras årligen samt vid behov. Återrapportering ska ske till Kommunstyrelsen. Handlingsplanen ska alltid följa den senast antagna ANDTS-strategin inom kommunen.